

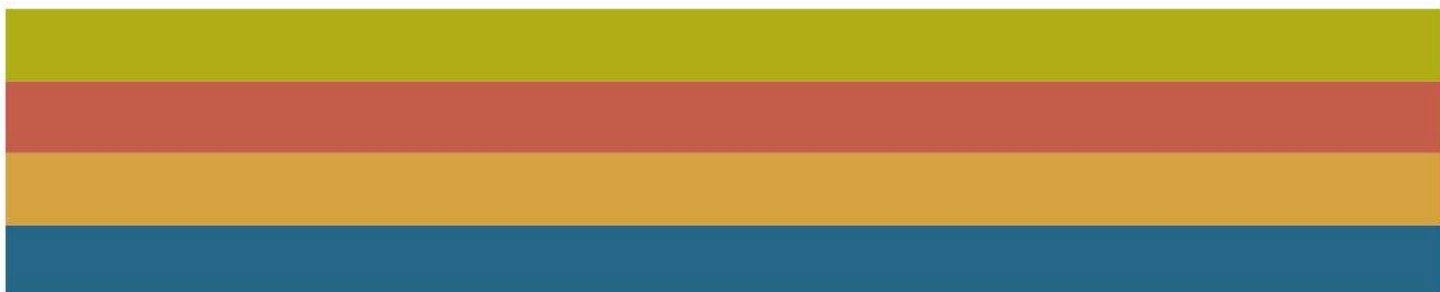
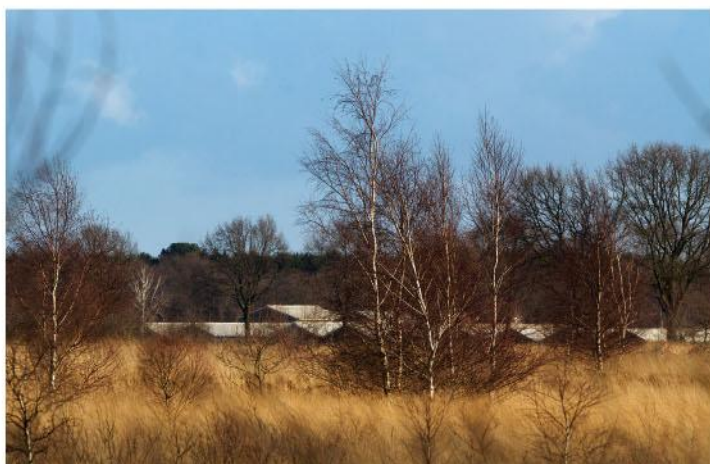

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Interne maatregelen Natura 2000 Engbertsdijkvenen

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

20 mei 2025 / projectnummer: 3879

1 Advies over het MER en de aanvulling in het kort

Staatsbosbeheer wil de kwaliteit van het hoogveen verbeteren in natuurgebied Engbertsdijksvenen (zie Figuur 1). Daarvoor worden in het gebied onder andere maatregelen getroffen die leiden tot het langer vasthouden van regenwater en stabielere waterpeilen. Voor het besluit hierover is een milieueffectrapport (MER)¹ opgesteld. Dit rapport is naar aanleiding van een eerder advies van de Commissie aangevuld.² In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER en de aanvulling tezamen.

Wat staat in het MER en de aanvulling?

In het MER is één alternatief onderzocht, het zogeheten ‘planalternatief voor interne maatregelen’. Het gaat om het compartimenteren van het natuurgebied door het aanleggen en versterken van kaden, het dempen en verondiepen van greppels en sloten en het afgraven van grond op voormalige landbouwpercelen. In het MER staat dat door het uitvoeren van de maatregelen meer regenwater wordt vastgehouden. Dit leidt tot betere omstandigheden voor en herstel van de hoogveenvegetaties.

In de aanvulling op het MER staat dat de voorgenomen inrichtingsmaatregelen het cultureel erfgoed aantasten. Het gaat om historisch waardevolle veenkaden en wijken (sloten) die worden aangetast of verdwijnen. Uit visualisaties blijkt echter ook dat de vernieuwing en het herstel van de kades de belevingswaarde en ruimtelijke kwaliteit plaatselijk beperken maar in zijn geheel iets verhogen. Daarnaast is in de aanvulling het grondtransport opnieuw berekend. Daaruit blijkt dat er in de aanlegfase iets meer vrachtbewegingen nodig zijn dan in het MER staat, maar dat dit niet leidt tot een andere effectscore (blijft negatief).

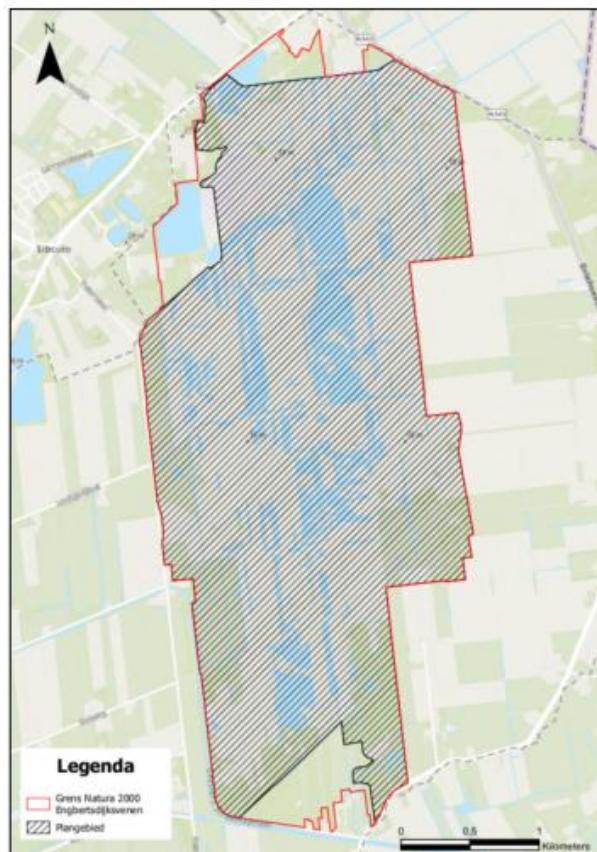
Wat is het advies van de Commissie?

De Commissie is van oordeel dat het MER en de aanvulling tezamen de essentiële informatie bevatten om een besluit te kunnen nemen over de interne maatregelen Natura 2000-gebied Engbertsdijksvenen.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar beoordeling toe.

¹ *ProjectMER Natura 2000 – herstelmaatregelen intern Engbertsdijksvenen*. Tauw, 2024. In opdracht van provincie Overijssel.

² *Aanvulling ProjectMER interne maatregelen Engbertsdijksvenen*. Tauw, 3 april 2025. In opdracht van provincie Overijssel.

Figuur 1: Plangebied en grens Natura 2000-gebied Engbertsdijkswenen (bron: MER).

Aanleiding MER

Engbertsdijkswenen is een Natura 2000-gebied. Natura 2000-gebieden zijn beschermde natuurgebieden. Door onder andere verdroging en de hoge stikstofneerslag worden de natuurdoelen voor dit gebied niet behaald of gaan de beschermde natuurtypen achteruit. Daarom zijn in het Natura 2000-beheerplan voor Engbertsdijkswenen maatregelen benoemd die ervoor moeten zorgen dat de natuurkwaliteit verbetert.³

Staatsbosbeheer heeft samen met de provincie Overijssel en meerdere gebiedspartijen⁴ een Integraal Definitief Ontwerp opgesteld met interne maatregelen voor het verbeteren van de waterhuishouding. Om deze maatregelen mogelijk te maken stelt de provincie Overijssel een projectbesluit op.⁵ Voor deze procedure is het noodzakelijk om te beoordelen of een project-MER nodig is, omdat het projectbesluit gaat over een landinrichtingsproject (categorie J12 van bijlage V bij het Omgevingsbesluit). Vanwege de verwachte milieueffecten heeft de provincie er echter voor gekozen om deze beoordeling over te slaan,

³ *Natura 2000-Beheerplan Engbertsdijkswenen (040).* Opgesteld in mei 2016, gedeeltelijk herzien in januari 2019.

⁴ Het gaat om vijftien organisaties onder de naam 'Samen Werkt Beter'. Hierin zijn overheden, natuurorganisaties, boerenorganisaties en waterschappen vertegenwoordigd. Voor meer informatie, zie de [website van de Provincie Overijssel](#).

⁵ De voorgenomen interne maatregelen passen namelijk niet binnen de huidige omgevingsplanregels op de percelen met de bestemming 'Natuur'. Dit wordt met het projectbesluit gewijzigd.

en direct een project-MER op te stellen. Het project-MER wordt ook ten grondslag gelegd aan de omgevingsvergunning voor de ontgrondingsactiviteit.

Voor natuurherstel van Engbertsdijkerven moeten ook maatregelen buiten het natuurgebieden worden genomen. Deze zullen in een apart MER worden beoordeeld. In dit MER zijn alleen de effecten van de interne maatregelen beoordeeld.

Rol van de Commissie voor de milieueffectrapportage

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer (Staatsbosbeheer). Het bevoegd gezag – in dit geval de Gedeputeerde Staten van Overijssel – neemt het besluit over het projectbesluit Engbertsdijkerven en de ontgrondingsvergunning.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer 3879 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

2.1 Cultureel erfgoed

De aanvulling bouwt voort op de beschrijving van de erfgoedwaarden in het MER. In het plangebied betreft dat alleen historisch-geografische waarden. De effectbeschrijving gaat in de aanvulling gedetailleerder en specifieker in op de effecten dan het MER. Per element (vlakken, lijnen van dijken, kades en wijken) zijn de effecten van de maatregelen beschreven en beoordeeld.

Er zijn positieve effecten en negatieve effecten. Positief zijn het behoud en herstel van de cultuurhistorisch zeer hoog gewaardeerde veenkern, veenheuvels en de hoog gewaardeerde veenrestvlakte. Negatief zijn het verdwijnen van hoog tot zeer hoog gewaardeerde dijken, kades en wijken. In de beoordeling wordt het verdwijnen van een aanzienlijk deel van de grondopbouw van de dijken en kades als historisch waardevol aardwerk meegewogen.

Het totaaleffect van de maatregelen op de historisch-geografische waarden wordt nu als negatief beoordeeld (was licht negatief). De Commissie kan zich in de afweging en eindbeoordeling vinden.

2.2 Ruimtelijke kwaliteit

De smalle dijken en kleinschalige veenkades in het gebied worden breder en hoger. Uit het MER werd niet duidelijk of dit impact heeft op de ruimtelijke kwaliteit.

De aanvulling gaat hier nu goed op in. Het visualiseert op vier representatieve locaties de huidige en de nieuwe situatie. Daaruit blijkt dat de zichtbaarheid van de kades als landschappelijke structuurdragers toeneemt, de verhoging en verbreding visueel niet

dominant zijn en ze de belevingswaarde niet beïnvloeden. Op andere plekken is dat (wat) meer het geval en is het effect op de belevingswaarde licht negatief.

Het totaaleffect op het criterium ruimtelijke kwaliteit blijft licht positief. De Commissie kan zich in de afweging en eindbeoordeling vinden.

2.3 Grondtransport

De aanvulling op het MER bevat een herberekening van de grondbalans. Hierin zijn de hoeveelheden veen, leem, zand, en (boven)grond verdeeld naar ontgraven, verwerken, leveren, vervoeren en afvoeren. De Commissie vindt deze cijfers consistent en navolgbaar.

De nieuwe grondbalans heeft geleid tot een nieuwe berekening van het vrachtverkeer, dat nodig is om alle grond in en uit het gebied te vervoeren. Het totaal aantal vrachtbewegingen neemt met ongeveer 3% toe in vergelijking met de oude berekening. Ondanks deze (lichte) toename blijft de effectbeoordeling negatief. De Commissie kan zich in de afweging en eindbeoordeling vinden.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit advies bestaat de werkgroep uit:

drs. Marinus Kooiman

ing. Ben Peters

drs. Evalyne de Swart (secretaris)

drs. Marieke van Rhijn (voorzitter)

Besluiten waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Projectbesluit en omgevingsvergunning voor de ontgrondingsactiviteit.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor projecten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een milieueffectrapport (MER) vereist zijn. Uit [Bijlage V van het Omgevingsbesluit](#) onder de Omgevingswet volgt om welke projecten het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om een land-inrichtingsproject (J12).

Bevoegd gezag besluiten

Gedeputeerde Staten van Overijssel.

Initiatiefnemer besluiten

Staatsbosbeheer.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3879](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e info@commissiemer.nl
w commissiemer.nl

